

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц ТӨХК-ийн 2024 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ОРА-2025/004/НА-СТА-ТӨҮГ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Эрдэнэт хот 2024 он</p>	<p>Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: П.Пүрэвлхагва Утас: 70353088 Цахим хаяг: purevlkhagvar@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn</p> <p>Ахлах аудитор: Т.Болормаа Утас: 70350757 Цахим хаяг: bolormaat@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Ц.Одгэрэл Утас: 70350757 Цахим хаяг: odgerelts@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор: Ж.Наранчимэг Утас: 70350757 Цахим хаяг: naranchimegi@audit.gov.mn</p>
---	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2025.03.14 № 87
танай _____-ны № _____-т

ЭРДЭНЭТИЙН ДУЛААНЫ
ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Б.БАТ-ЭРДЭНЭ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц ТӨХК-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц ТӨХК-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Сангийн сайдын 2023 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 03/8300 дугаарын албан бичгээр "Эрчим хүчний сайд"-аас 66 хувийн гүйцэтгэлтэй явж байгаа төслийн санхүүжилтийг дуусгах зорилгоор зээл авахад татгалзах зүйлгүй гэсний дагуу Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц ТӨХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2023 оны 28 дугаар тогтоолоор "Компанийн Үнсэн сан хоослох" ажлыг санхүүжүүлэх зорилгоор Голомт банкнаас 5,000.0 сая төгрөгийн зээл авч, 2024 оны эцсийн байдлаар 2,000.0 сая төгрөгийн зээлийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын гол асуудал

Эрчим хүчний сайдын тушаалаар Эрдэнэтийн дулааны станц ТӨХК-ийн 2024 оны техник эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшин, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд нийт орлогыг 83,309.6 сая төгрөг, зардлыг 95,185.4 сая төгрөг, алдагдлыг 11,875.8 сая төгрөгөөр тус тус баталжээ.

Гүйцэтгэлээр 90,640.1 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 90,326.7 сая төгрөгийн зардал гаргаж, 313.4 сая төгрөгийн ашигтай ажилласан байна.

Их засвар, хөрөнгө оруулалтын 12,729.9 сая төгрөгийн 137 ажлыг төлөвлөснөөс 127 төсөл арга хэмжээг 7,637.3 сая төгрөгөөр санхүүжүүлж, нийт хөрөнгө оруулалтын ажил 92.5 хувийн гүйцэтгэл байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Монгол Улс, БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу хөнгөлөлттэй зээлээр барьсан хүчин чадлыг 35 МВт-аар өргөтгөж, Эрчим хүчний сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/273 дугаар тушаалаар улсын комисс томилогдон 2022 оны 06 дугаар сарын 08-ны өдрийн “Эрчим хүчний барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комисс” -ын дүгнэлт гарснаас хойш 2-3 жил ашиглаж байгаа ч одоог хүртэл хэрхэн бүртгэх талаар тодорхой шийдвэр ирээгүй хэвээр байна.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.ПҮРЭВЛХАГВА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Мөрийн дугаар	БАЛАНСЫН ЗҮЙЛ	Үлдэгдэл	
		1-р сарын 1	12 -р сарын 31
А	А	1	2
1.1.1	Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	523,280,011.30	1,127,762,713.71
1.1.2	Дансны авлага	3,923,726,572.30	5,254,108,740.61
1.1.3	Татвар НДШ-ийн авлага	444,512,801.78	350,526,126.46
1.1.6	Бараа материал	4,525,815,010.95	5,452,218,624.85
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал /тооцоо/	1,096,122,158.53	179,781,771.23
1.1.20	<u>Эргэлтийн хөрөнгийн дүн</u>	<u>10,513,456,554.86</u>	<u>12,364,397,976.86</u>
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	67,242,241,125.89	69,516,309,807.94
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	21,071,534,516.60	21,192,520,530.22
1.2.20	<u>Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн</u>	<u>88,313,775,642.49</u>	<u>90,708,830,338.16</u>
1.3	<u>НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН</u>	<u>98,827,232,197.35</u>	<u>103,073,228,315.02</u>
2.1.1.1	Дансны өглөг	3,628,928,183.21	8,380,580,415.10
2.1.1.2	Цалингийн өглөг	2,523,857,334.31	4,042,361,898.51
2.1.1.3	Татварын өр	573,760,864.87	193,021,179.60
2.1.1.5	Банкны богино хугацаат зээл	1,600,000,000.00	2,000,000,000.00
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	48,456,956.35	61,216,936.57
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	1,211,356,712.69	855,273,171.00
2.1.1.20	<u>Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн</u>	<u>9,586,360,051.43</u>	<u>15,532,453,600.78</u>
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	2,000,000,000.00	-
2.1.2.4	Бусад урт хугацаат өр төлбөр	741,907,519.22	807,716,570.81
2.1.2.20	<u>Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн</u>	<u>2,741,907,519.22</u>	<u>807,716,570.81</u>
2.3.1	Өмч: а) төрийн	19,447,456,792.53	19,447,456,792.53
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	59,135,050,898.37	59,135,050,898.37
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	20,937,713,000.00	21,055,553,000.00
2.3.9.	Хуримтлагдсан ашиг	(13,021,256,064.20)	(12,905,002,547.47)
2.3.20	<u>Эздийн өмчийн дүн</u>	<u>86,498,964,626.70</u>	<u>86,733,058,143.43</u>
2.4	<u>ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ</u>	<u>98,827,232,197.35</u>	<u>103,073,228,315.02</u>

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2023 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
1	Борлуулалтын орлого /цэвэр/	83,351,247,360.11	83,692,225,663.70
2	Борлуулалтын өртөг	72,560,402,640.13	80,828,099,064.91
3	Нийт ашиг (алдагдал)	10,790,844,719.98	2,864,126,598.79
4	Түрээсийн орлого	36,657,360.00	35,371,178.18
5	Хүүгийн орлого	5,727,669.89	23,758,251.21
8	Бусад орлого	1,486,338,112.05	6,888,782,971.81
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	5,628,241,009.63	6,663,214,695.22
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	1,592,582,447.63	1,794,644,998.85
12	Бусад зардал	1,584,570,064.36	1,040,756,988.25
14	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз /гарз/	(17,154,593.45)	
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг /алдагдал/	3,497,019,746.85	313,422,317.67

19	Орлогын татварын зардал	493,109,172.40	46,973,272.22
20	Татварын дараах ашиг /алдагдал/	3,003,910,574.45	266,449,045.45
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг /алдагдал/	3,003,910,574.45	266,449,045.45
24	Орлогын нийт дүн	3,003,910,574.45	266,449,045.45
25	Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (алдагдал)	7.72	0.69

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

	Үзүүлэлт	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	19,447,456,792.53	59,135,050,898.37	20,937,713,000	(16,025,166,638.65)	83,495,054,052.25
7	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	3,003,910,574.45	3,003,910,574.45
9	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	19,447,456,792.53	59,135,050,898.37	20,937,713,000	(13,021,256,064.20)	86,498,964,626.70
11	Залруулсан үлдэгдэл	19,447,456,792.53	59,135,050,898.37	20,937,713,000	(13,021,256,064.20)	86,498,964,626.70
2	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	117,840,000	-	117,840,000.00
8	Тайлант үеийн цэвэр ашиг	-	-	-	266,449,045.45	266,449,045.45
9	Ногдол ашиг	-	-	-	(150,195,528.72)	(150,195,528.72)
11	2024 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	19,447,456,792.53	59,135,050,898.37	21,055,553,000	(12,905,002,547.47)	86,733,058,143.43

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2023 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	75,060,865,063.17	83,918,690,229.88
1.1.1.	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсэний орлого	75,005,021,549.17	76,952,352,522.28
1.1.5.	Татаас, санхүүжилтийн орлого		6,564,860,000.00
1.1.6.	Бусад мөнгөн орлого	55,843,514.00	401,477,707.60
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	(67,962,886,114.54)	(75,078,741,467.46)
1.2.1.	Ажиллагчдад төлсөн	(11,668,986,709.60)	(18,818,997,985.23)
1.2.2.	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	(4,267,500,000.00)	(5,653,585,722.80)
1.2.3.	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	(40,717,804,668.95)	(37,478,790,788.36)
1.2.4.	Ашиглалтын зардалд төлсөн	(168,915,474.00)	(157,862,794.74)
1.2.5.	Түлш, шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	(6,046,450,864.87)	(7,049,879,466.23)
1.2.6.	Хүүний төлбөрт төлсөн	(41,187,945.21)	(617,095,030.75)
1.2.7.	Татварын байгууллагад төлсөн	(3,816,294,598.79)	(4,789,083,818.83)
1.2.8.	Даатгалын төлбөрт төлсөн	(11,991,239.01)	(11,202,256.00)
1.2.9.	Бусад мөнгөн зарлага	(1,223,754,614.11)	(502,243,604.52)

1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	7,097,978,948.63	8,839,948,762.42
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	5,976,669.89	23,758,251.21
2.1.6.	Хүлээн авсан хүүний орлого	5,976,669.89	23,758,251.21
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	(10,256,228,611.99)	(6,509,028,782.50)
2.2.1.	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	(10,256,228,611.99)	(6,509,028,782.50)
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(10,250,251,942.10)	(6,485,270,531.29)
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	3,600,000,000.00	1,400,000,000.00
3.1.1.	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	3,600,000,000.00	1,400,000,000.00
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	-	(3,150,195,528.72)
3.2.1.	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн		(3,000,000,000.00)
3.2.4.	Төлсөн ногдол ашиг		(150,195,528.72)
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	3,600,000,000.00	(1,750,195,528.72)
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	447,727,006.53	604,482,702.41
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	75,553,004.77	523,280,011.30
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	523,280,011.30	1,127,762,713.71

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

Д/д	Техник, эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2024 оны тодотгосон төлөвлөгөө	2024 оны гүйцэтгэл	2024 Гүйц - 2024 Төлөв	Биелэлт	
		х	2	3	4=3-2		
1	Үйлдвэрлэсэн: Цахилгаан эрчим хүч	мян.квтц	437,748.0	432,132.0	(5,616.0)	98.7%	
	Үйлдвэрлэсэн: Дулааны эрчим хүч	Гкал	700,000.0	699,590.0	(410.0)	99.9%	
	ДХЦЭХ	Хувиар	хувь	13.46%	13.59%	0.14%	99.0%
		Биетээр	мян.квтц	58,900.5	58,739.1	(161.4)	100.3%
	Түгээсэн: Цахилгаан эрчим хүч	мян.квтц	378,847.5	373,392.9	(5,454.7)	98.6%	
Түгээсэн: Дулааны эрчим хүч	Гкал	646,949.3	647,002.0	52.7	100.0%		
2	Нийт орлого	мян.төг	83,309,603.9	90,640,138.0	7,330,534.2	108.8%	
	Үүнээс:	Цэвэр борлуулалт	мян.төг	81,842,099.9	83,692,225.6	1,850,125.8	102.3%
		Үйл ажиллагааны бус орлого	мян.төг	1,467,504.0	6,947,912.4	5,480,408.4	473.5%
3	Нийт зардал	мян.төг	95,185,403.8	90,326,715.7	(4,858,688.0)	105.4%	
	Үүнээс:	Үйл ажиллагааны зардал	мян.төг	93,205,849.7	89,283,671.4	(3,922,178.3)	104.4%
		Үйл ажиллагааны бус зардал	мян.төг	1,979,554.1	1,043,044.4	(936,509.7)	189.8%
4	Татварын өмнөх ашиг/алдагдал	мян.төг	(11,875,799.9)	313,422.3	12,189,222.2	2.6%	
5	Татварын дараахь ашиг/алдагдал	мян.төг	(11,875,799.9)	266,449.0	12,142,248.9	2.2%	

6	Борлуулалтын орлогын 1 төгрөгт ногдох зардал		төг	1.14	1.00	(0.15)	114.7%
7	Нийт авлага		мян.төг	5,683,600.0	5,604,634.9	(78,965.1)	101.4%
	Үүнээс:	ЭХ-ний	мян.төг	4,118,000.0	4,500,096.3	382,096.3	91.5%
		бусад	мян.төг	1,565,600.0	1,104,538.6	(461,061.4)	141.7%
8	Нийт өглөг		мян.төг	213,129,500.0	16,340,170.2	(196,789,329.8)	7.7%
	Үүнээс: өр төлбөр	Богино хугацаат	мян.төг	32,268,800.0	15,532,453.6	(16,736,346.4)	48.1%
		Урт хугацаат	мян.төг	180,860,700.0	807,716.6	(180,052,983.4)	44.6%
9	Нийт ажиллагсдын тоо		хүн	465	465	0	100.0%
10	Нийт цалингийн сан		мян.төг	21,162,722.6	22,608,260.5	1,445,537.9	93.6%
11	Жишмэл түлшний хувийн зарцуулалт	ЦЭХ	гр/кВт.ц	423.67	415.25	(8.4)	102.0%
		ДЭХ	кг/Гкал	188.00	189.08	1.1	99.4%
12	Их засвар, ТЗБАХ, хөрөнгө оруулалт		мян.төг	12,729,921.2	7,637,325.6	(5,092,595.6)	92.2%

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар санхүүгийн тайланг э-тайлан болон татварын нэгдсэн системд шивэгдсэн санхүүгийн тайлан баталгаажсан тул залруулга хийгдээгүй болно.

Аудитаар нийт 741.4 сая төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 26.2 сая төгрөгийн зөрчилд 7 төлбөрийн акт тогтоож, 705.6 сая төгрөгийн зөрчилд 5 албан шаардлага хүргүүлж, 9.7 сая төгрөгийн зөрчилд 5 зөвлөмж хүргүүлсэн.

3.1 Төлбөрийн акт

Цалинтай чөлөө олгосон албан хаагчдад 1.9 сая төгрөгийн хоолны зардлыг олгосон, томилолтын хоолны зардлыг цалингийн хоолны зардалтай давхардуулан 0.9 сая төгрөгийг бодож олгосон, хамтын гэрээнд заасан хувь хэмжээнээс хэтрүүлэн 25 ажилтанд 6.9 сая төгрөгийн илүү цагийн нэмэгдэл хөлс бодсон, бүтээмж хэмнэлтийн урамшуулалд 5.2 сая төгрөг олгосон, “Эдийн засаг, санхүүгийн сургалт зөвлөгөө өгөх” ТББ-аас худалдан авах ажиллагааны сургалтыг давхардуулан 0.5 сая төгрөгийн үр ашиггүй зардал гаргасан, “Олз мандал” ХХК-д эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүй төрийн өмчийг түрээслүүлж, түрээсийн төлбөр 8.1 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлээгүй, байгууллагын төсвөөр 2.7 сая төгрөгийн согтууруулах ундаа худалдан авсан зэрэг 7 зөрчилд 26.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосон.

3.2 Албан шаардлага

Тайлант онд 3 ба түүнээс дээш жилийн насжилттай 23.7 сая төгрөгийн авлага нь 2018, 2020 онд шүүхийн шийдвэр гарсан байтал авлагыг барагдуулах ажил зохион байгуулаагүй, нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тайланд орлогыг 33.6 сая төгрөгөөр илүү тайлагнасан, Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны үйл ажиллагааны ерөнхий үнэлгээгээр өндөр оноо авсантай холбогдуулан гаргасан аймгийн Засаг даргын 2024 оны 10 сарын 18-ний өдрийн А/767 дугаар захирамжийг үндэслэн 38.2 сая төгрөгийн урамшууллыг сар бүр олгодог ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулалтай давхардуулсан, тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй, анхан шатны баримтаас зөрүүтэй илэрхийлсэн 595.9 сая төгрөгийн өр төлбөрийг бүртгэл тайланд тусгасан, шинэ хоршоо хөдөлгөөнийг өрнүүлэх, Засгийн газрын бодлого, шийдвэрийг таниулан сурталчлах чиглэлээр ажлын хэсгийн томилолт унааны зардалд 14.2 сая төгрөгийг олгосон 5 зөрчилд 705.6 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг

Илрүүлэлт:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2015 онд баталсан бөгөөд 2016-2024 онд шинэчлэгдсэн хууль, журам, стандартын өөрчлөлтийг тусгаж шинэчлээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.2-т "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана" гэж заасантай нийцээгүй байна.

---

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж : Нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах.

2. Өр төлбөртэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Усны бохирдлын төлбөр 9.6 сая төгрөгийн өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд тусгаагүй, эрх бүхий байгууллагын шийдвэргүй нэмэгдсэн өртгийн албан татварын авлагаас бууруулж бүртгэсэн байна.

Энэ нь Татварын ерөнхий газрын даргын 2019 оны А/262 дугаар тушаалаар баталсан "Татварын орлого бүртгэх, орлогын данснаас татвар хооронд суутган тооцох журам"-ын 3.1-д "Татварын залруулга, зарлагын бүртгэлийг татвар төлөгчийн хүсэлт, татварын албаны шийдвэрээр хэрэгжүүлнэ", 5.4-т "Татвар төлөгч нь илүү төлсөн албан татварыг суутган тооцох хүсэлтийг харьяалах татварын албанд дор дурдсан хугацаанд хүргүүлнэ:", 5.4.1-д татварын тайлангаар тодорхойлогдсон илүү төлөлтийг суутган тооцох хүсэлтийг тухайн төрлийн татварын хуульд заасан жилийн эцсийн тайлан хүргүүлснээс хойш дараа оны эхний тайлан хүргүүлэх хүртэлх хугацаанд" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Санхүүгийн тайланд хуулийн дагуу өр төлбөрийг үнэн зөв тусгаж, тайлагнаж байх.

3. Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн нийт 1,631 нэр төрлийн 26,000.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа боловч үнийг шинэчлэн тогтоож дахин үнэлээгүй байна.

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журмын 7.1-т "Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Ашиглагдаж буй элэгдлийн зардлаараа анхны өртгөө бүрэн нөхсөн 1,631 нэр төрлийн хөрөнгийг дахин үнэлэх.

4. Дотоод аудиттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тайлант онд дотоод аудитор нь дотоод аудитын төлөвлөгөөний дагуу захирлын тушаал шийдвэрийн хэрэгжилт, шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт, худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт хэрэгжүүлсэн байна. Хяналт шалгалтын үр дүнгээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ тодорхойгүй, зөрчил дутагдал арилсан талаар нотлох баримт хангалтгүй байна.

Энэ нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2022 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдрийн 145 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Дотоод аудитын зааврын үлгэрчилсэн загвар"-ын "Компанийн засаглалын кодекс"-ийн хавсралт 73.4-т " ТУЗ нь дотоод аудитын үйл ажиллагааг дараах байдлаар хариуцаж ажиллана", 3.4.6-д "дотоод аудитын тайлан, дүгнэлттэй тухай бүр

танилцаж, аудитаар өгсөн зөвлөмжийн дагуу авах арга хэмжээнүүдийн талаар шийдвэр гаргах, тэдгээрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж :

Дотоод аудитын үр дүнгээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхой болгож, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар арга хэмжээ авч ажиллах.

5. Нийцлийн аудиттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шилэн дансны цахим системд 170 мэдээлэл оруулахаас 2 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна. Тухайн жилийн зорилтот түвшинд орсон нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хэсэгт мэдээлэл огт оруулаагүй, эдийн засгийн зорилтот түвшинд 2 удаа тодотгол орсныг мэдээлээгүй орхигдуулсан байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх"; 4.1.4-т "хуулийн дагуу нууцад хамааруулснаас бусад бүх мэдээлэл нээлттэй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж :

Шилэн дансны цахим системд байршуулах мэдээллийг иж бүрэн, үнэн зөв мэдээлж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2025 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөг/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөг/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалинтай чөлөө олгосон албан хаагчдад 1.9 сая төгрөгийн хоолны зардлыг олгосон.	1	1.9	1	1.9								
Томилолтын хоолны зардлыг цалингийн хоолны зардалтай давхардуулан 0.9 сая төгрөгийг бодож олгосон.	1	0.9	1	0.9								
Хамтын гэрээнд заасан хувь хэмжээнээс хэтрүүлэн 25 ажилтанд 6.9 сая төгрөгийн илүү цагийн нэмэгдэл хөлс бодсон.	1	6.9	1	6.9								
Бүтээмж хэмнэлтийн урамшуулалд 5.2 сая төгрөг олгосон.	1	5.2	1	5.2								
“Эдийн засаг, санхүүгийн сургалт зөвлөгөө өгөх” ТББ-аас худалдан авах ажиллагааны сургалтыг давхардуулан 0.5 сая төгрөгийн үр ашиггүй зардал гаргасан.	1	0.5	1	0.5								

Олз мандал ХХК-д эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүй төрийн өмчийг түрээслүүлж, түрээсийн төлбөр 8.1 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлээгүй.	1	8.1	1	8.1								
Байгууллагын төсвөөр 2.7 сая төгрөгийн согтууруулах ундаа худалдан авсан.	1	2.7	1	2.7								
Тайлант онд 3 ба түүнээс дээш жилийн насжилттай 23.7 сая төгрөгийн авлага нь 2018, 2020 онд шүүхийн шийдвэр гарсан байтал авлагыг барагдуулах ажил зохион байгуулаагүй.	1	23.7			1	23.7						
Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тайланд орлогыг 33.6 сая төгрөгөөр илүү тайлагнасан.	1	33.6			1	33.6						
Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны үйл ажиллагааны ерөнхий үнэлгээгээр өндөр оноо авсантай холбогдуулан гаргасан аймгийн Засаг даргын 2024 оны 10 сарын 18-ний өдрийн А/767 дугаар захирамжийг үндэслэн 38.2 сая төгрөгийн урамшууллыг сар бүр олгодог ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулалтай давхардуулсан олгосон.	1	38.2			1	38.2						
Тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй, анхан шатны баримтаас зөрүүтэй илэрхийлсэн 595.8 сая төгрөгийн өр төлбөрийг бүртгэл тайланд тусгасан.	1	595.9			1	595.9						
Шинэ хоршоо хөдөлгөөнийг өрнүүлэх, Засгийн газрын бодлого, шийдвэрийг таниулан сурталчлах чиглэлээр ажлын хэсгийн томилолт унааны зардалд 14.2 сая төгрөгийг олгосон	1	14.2			1	14.2						
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2015 онд баталсан бөгөөд 2016-2024 онд шинэчлэгдсэн хууль, журам, стандартын өөрчлөлтийг тусгаж шинэчлээгүй байна.	1	-					1	-				
Усны бохирдлын төлбөр 9.6 сая төгрөгийн өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд тусгаагүй, эрх бүхий байгууллагын шийдвэргүй нэмэгдсэн өртгийн албан татварын авлагаас бууруулж бүртгэсэн байна	1	9.6					1	9.6				

Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн нийт 1,631 нэр төрлийн 26,000.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа боловч үнийг шинэчлэн тогтоож дахин үнэлээгүй байна.	1						1					
Тайлант онд дотоод аудитор нь дотоод аудитын төлөвлөгөөний дагуу захирлын тушаал шийдвэрийн хэрэгжилт, шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт, худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт хэрэгжүүлсэн байна. Хяналт шалгалтын үр дүнгээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ тодорхойгүй, зөрчил дутагдал арилсан талаар нотлох баримт хангалтгүй байна.	1						1					
Дүн	16	741.4	7	26.2	5	705.6	4	9.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөг/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хууль								
Шилэн дансны цахим системд 170 мэдээлэл оруулахаас 2 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна. Тухайн жилийн зорилтот түвшинд орсон нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хэсэгт мэдээлэл огт оруулаагүй, эдийн засгийн зорилтот түвшинд 2 удаа тодотгол орсныг мэдээлээгүй орхигдуулсан байна.	1	-	-	-	-	-	1	-
Дүн	1	-	-	-	-	-	1	-
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт дүн	1	-	-	-	-	-	1	-